

Information om egenskaper och risker avseende finansiella instrument

1. HANDEL MED FINANSIELLA INSTRUMENT

Handel med finansiella instrument, dvs bl a aktier i aktiebolag och motsvarande andelsrätter i andra typer av företag, obligationer, depåbevis, fondandelar, penningmarknadsinstrument, finansiella derivatinstrument eller andra sådana värdepapper utom betalningsmedel som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, sker i huvudsak i organiserad form vid en handelsplats. Handeln sker genom de värdepappersföretag som deltar i handeln vid handelsplatsen. Kunden måste kontakta ett sådant värdepappersinstitut för att köpa eller sälja finansiella instrument.

1.1 Handelsplatser

Med handelsplatser avses reglerad marknad, handelsplattform (Multilateral Trading Facility, MTF) och systematisk internhandlare (SI).

På en reglerad marknad handlas olika typer av finansiella instrument. När det gäller aktier kan endast aktier i publika bolag noteras och handlas på en reglerad marknad och det ställs stora krav på sådana bolag, bl a avseende bolagets storlek, verksamhetshistoria, ägarspridning och offentlig redovisning av bolagets ekonomi och verksamhet.

En handelsplattform (MTF) kan beskrivas som ett handelssystem som organiseras och tillhandahålls av en börs eller ett värdepappersföretag. Det ställs typiskt sett lägre krav, i form av t ex informationsgivning och verksamhetshistoria, på de finansiella instrument som handlas på en handelsplattform jämfört med finansiella instrument som handlas på en reglerad marknad.

En systematisk internhandlare är ett värdepappersföretag som på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt handlar för egen räkning genom att utföra kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform.

En systematisk internhandlare är skyldig att offentliggöra marknadsmissiga bud på köp- och/eller säljpriser för likvida aktier som handlas på en reglerad marknad och för vilka den systematiska internhandlaren bedriver systematisk internhandel.

Handel kan även äga rum genom ett värdepappersinstitut utan att det är fråga om systematisk internhandel, mot institutets egna lager eller mot annan av institutets kunder. (s k OTC-handel).

I Sverige finns f n två reglerade marknader, OMX Nordiska Börs Stockholm AB (nedan "Stockholmsbörsen") och NGM. Härutöver sker organiserad handel på andra handelsplatser, t ex Aktietorget, First North och Nordic MTF (handelsplattformar) samt på värdepappersföretagens egna listor.

Handeln på reglerade marknader och handelsplattformar utgör en andrahandsmarknad för finansiella instrument som ett bolag redan givit ut (emitterat). Om andrahandsmarknaden fungerar väl, dvs det är lätt att hitta köpare och säljare och det fortlopande noteras andraskurser från köpare och säljare samt avslutskurser (betalkurser) från gjorda affärsavslut, har även bolagen en fördel genom att det blir lättare att vid behov emittera nya aktier och därigenom få in mer kapital till bolagets verksamhet. Förstahandsmarknaden, eller primärmarknaden, kallas den marknad där handel/teckning av nyemitterade aktier sker.

1.2 Handels-/noteringslistor

När det gäller aktier indelar vanligen Handelsplatser aktierna i olika listor, vilka publiceras t ex på handelsplatsens hemsida, i dagstidningar och andra media. Avgörande för på vilken lista ett bolags aktier handlas kan vara bolagets börsvärde (t ex Stockholmsbörsens Large-, Mid- och Small cap) men även hur bolaget uppfyller olika krav på aktiekapitalets storlek, på spridning av aktierna till många ägare, på verksamhetshistoria och på information om ekonomi och verksamhet. De mest omsatta aktierna kan också finnas på en särskild lista. Vissa värdepappersinstitut publicerar också egna listor över finansiella instrument som handlas via institutet, kurser till vilka instrumenten handlas etc, t ex via institutets hemsida. Aktier på listor med hög krav och hög omsättning anses normalt kunna innebära en lägre risk än aktier på andra listor.

Information om kurser och värden på andra typer av finansiella instrument, exempelvis fondandelar, optioner och obligationer, publiceras också regelbundet via t ex Internet, i dagstidningar och andra medier.

2. RISKER MED FINANSIELLA INSTRUMENT OCH HANDEL MED FINANSIELLA INSTRUMENT

2.1 Allmänt om risker

Finansiella instrument kan ge avkastning i form av utdelning (aktier) eller ränta (räntebärande instrument). Härutöver kan priset (kursen) på instrumentet öka eller minska i förhållande till priset när placeringen gjordes. I den fortsatta beskrivningen inräknas i ordet placering även eventuella negativa positioner (negativa innehav) som tagits i instrumentet, jämfört för vad som sågs om blankning i avsnitt 7 nedan. Den totala avkastningen är summan av utdelning/ränta och prisförändring på instrumentet.

Vad placeringen eftersträvar är naturligtvis en total avkastning som är positiv, dvs som ger vinst, helst så hög som möjligt. Men det finns också en risk att den totala avkastningen blir negativ, dvs att det blir en förlust på placeringen. Risker för förlust varierar med olika instrument. Vanligen är chansen till vinst på en placering i ett finansiellt instrument kopplad till risken för förlust. Ju längre tiden för innehavet av placeringen är desto större är vinstchansen respektive förlustrisken. I placeringssammanhang används ibland ordet risk som uttryck för såväl förlustrisk som vinstchansen. I den fortsatta beskrivningen används dock ordet risk enbart för att beteckna förlustrisk. Det finns olika sätt att placera som minskar risken. Vanligen anses det bättre att inte placera i ett enda eller ett fåtal finansiella instrument utan att istället placera i flera olika finansiella instrument. Dessa instrument bör då erbjuda en spridning av riskerna och inte samla risker som kan utlösas samtidigt. En spridning av placeringarna till utländska marknader minskar normalt också risken i den totala portföljen, även om det vid handel med utländska finansiella instrument tillkommer en valutarisk.

Placeringar i finansiella instrument är förknippade med ekonomisk risk, vilket närmare kommer att beskrivas i denna information. Kunden svarar själv för risken och måste därför själv hos anlitat värdepappersinstitut - eller genom sitt kapitalförvaltande ombud - skaffa sig kännedom om de villkor, i form av allmänna villkor, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper och risker förknippade därmed. Kunden måste också fortlopande beakta sina placeringar i sådana instrument. Detta gäller även om kunden fått individuellt rådgivning vid placeringstillfället. Information för bevakning (kursuppgifter m m) kan fås via t ex handelsplatsens hemsidor, i dagstidningar och andra media samt från kundens värdepappersinstitut. Kunden bör i eget intresse vara beredd att snabbt vidta åtgärder, om detta skulle visa sig påkallat, exempelvis genom att avveckla placeringar som utvecklas negativt eller att ställa ytterligare säkerhet vid placeringar som finansierats med lån och där säkerhetsvärdet minskat.

Det är också viktigt att beakta den risk det kan innebära att handla med finansiella instrument på en annan handelsplats än en reglerad marknad där kraven som ställs på bolagen som handlas generellt är lägre, på sätt som närmare beskrivits ovan.

2.2. Olika typer av riskbegrepp m m

I samband med den riskbedömning som bör ske i samband med att man gör en placering i finansiella instrument, och även fortlopande under innehavet, finns en mängd olika riskbegrepp att beakta och väga samman. Nedan följer en kort beskrivning av några av de vanligaste riskbegreppen.

Marknadsrisk	risken att marknaden i sin helhet, eller viss del därav, där man har sin placering, t ex den svenska aktiemarknaden, går ner.
Kreditrisk	risken för bristande betalningsförmåga hos exempelvis en motpart.
Prisvolatilitet	risken för stora svängningar i kursen/priset på ett finansiellt instrument påverkar placeringen negativt.

Kursrisk	risken för stora svängningar i kursen/priset på en produkt.
Skatterisk	risken att skatteregler och/eller skattesatser är oklara eller kan komma att ändras.
Valutarisk	risken att en utländsk valuta till vilkentill vilken man har relaterad (ex vis fondandelar i en fond som placerar i amerikanska värdepapper noterade i USD) förlorar i värde.
Hävstångseffekt	konstruktionen av derivatinstrument som gör att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får större genomslag i kursen/priset på derivatinstrumentet.
Legal risk	risken att relevanta lagar och regler är oklara eller kan komma att ändras.
Bolagsspecifik risk	risken att ett visst bolag går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som utgivits av bolaget därmed faller i värde.
Branschspecifik risk	risken att en viss bransch går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som utgivits av bolag i branschen därmed faller i värde.
Likviditetsrisk	risken att man inte kan sälja ett finansiellt instrument vid en viss önskad tidpunkt pga att omsättningen och köparintresset i det finansiella instrumentet är låg.
Ränterisk	risken att räntan på den produkt man placerat i minskar i inte motsvarar marknadsräntan.

3. AKTIER OCH AKTIERELATERADE INSTRUMENT

3.1 Allmänt om aktier

3.1.1 Aktier och aktiebolag

Aktier i ett aktiebolag ger ägaren rätt till en andel av bolagets aktiekapital. Går bolaget med vinst lämnar bolaget vanligen utdelning på aktierna. Aktier ger också rösträtt på bolagsstämman, som är det högsta beslutande organet i bolaget. Ju fler aktier ägaren har desto större andel av kapitalet, utdelningen och rösterna har aktieägaren. Beronde på vilken serie aktierna tillhör kan rösträtten variera. Det finns två slag av bolag, publika och privata. Endast publika bolag får låta aktierna handlas på en handelsplats.

3.1.2 Aktiekursen

Kursen (priset) på en aktie påverkas i första hand av utbudet respektive efterfrågan på den aktuella aktien vilket i sin tur, åtminstone på lång sikt, styrs av bolagets framtidsutsikter. En aktie upp- eller nedvärderas främst grundat på investerarnas analyser och bedömningar av bolagets möjligheter att göra framtida vinster. Den framtida utvecklingen i omvärlden av konjunktur, teknik, lagstiftning, konkurrens osv avgör hur efterfrågan blir på bolagets produkter eller tjänster och är därför av grundläggande betydelse för kursutvecklingen på bolagets aktier.

Det aktuella ränteläget spelar också en stor roll för prissättningen. Stiger marknadsräntorna ger räntebärande finansiella instrument, som samtidigt ges ut (nyemitteras), bättre avkastning. Normalt sjunker då kurserna på aktier som regelbundet handlas liksom som på redan utelöpande räntebärande instrument. Skälet är att den ökade avkastningen på nyemitterade räntebärande instrument relativt sett blir bättre än avkastningen på aktier, liksom på utelöpande räntebärande instrument. Dessutom påverkas aktiekurserna negativt av att räntorna på bolagets skulder och ökar när marknadsräntorna går upp, vilket minskar vinstutrymmet i bolaget.

Också andra till bolaget direkt knutna förhållanden, t ex förändringar i bolagets ledning och organisation, produktionsstörningar m m kan starkt påverka bolagets framtida förmåga att skapa vinster såväl på kort som lång sikt. Aktiebolag kan i värsta fall gå så dåligt att de måste försättas i konkurs. Aktiekapitalet dvs aktieägarnas insatta kapital är det kapital som då först används för att betala bolagets skulder. Detta leder oftast till att hela aktiekapitalet går åt vilket betyder att aktierna i bolaget blir värdelösa.

Även kurserna på vissa större utländska reglerade marknader eller andra organiserade marknadsplatser inverkar på kurserna i Sverige, bl a därför att flera svenska aktiebolag är noterade även på utländska marknadsplatser och prisutjämnning (arbitrage) sker mellan marknadsplatserna. Kursen på aktier i bolag som tillhör samma branschsektor påverkas ofta av förändringar i kursen hos andra bolag inom samma sektor. Denna påverkan kan även gälla för bolag i olika länder.

Aktörerna på marknaden har olika behov av att placera kontanter (likvida medel) eller att få fram likvida medel. Dessutom har de ofta olika uppfattningar om hur kursen borde utvecklas. Dessa förhållanden, som även innefattar hur bolaget värderas, bidrar till att det finns såväl köpare som säljare. Är placeringarna däremot samstämmiga i sina uppfattningar om kursutvecklingen vill de antingen köpa och då uppstår ett köptryck från många köpare, eller också vill de sälja och då uppstår ett säljtryck från många säljare. Vid köptryck stiger kursen och vid säljtryck faller den.

Omsättningen, dvs hur mycket som köps och säljs av en viss aktie, påverkar i sin tur aktiekursen. Vid hög omsättning minskar skillnaden, även kallad spread, mellan den kurs köparna är beredda att betala (köpkursen) och den kurs säljarna begär (säljkursen). En aktie med hög omsättning, där stora belopp kan omsättas utan större inverkan på kursen, har en god likviditet och är därför lätt att köpa respektive att sälja. Bolagen på de reglerade marknadernas listor (t ex Stockholmsbörsens Nordiska listan samt NGMs NGM Equity) har normalt sett hög likviditet. Olika aktier kan under dagen eller under längre perioder uppvisa olika rörlighet i kurserna (volatilitet) dvs upp- och nedgångar samt storlek på kursförändringarna.

De kurser till vilka aktierna har handlats (betalkurser), såsom högst/lägst/senast betalt under dagen samt sist noterade köp/säljkurser och vidare uppgift om handlad volym i kronor publiceras bl a i de flesta större dagstidningarna, på text-TV och på olika internetsidor som upprättas av marknadsplatser, värdepappersinstitut och medieföretag. Aktualiteten i dessa kursuppgifter kan variera beroende på sättet de publiceras på.

3.1.3 Olika aktieserier

Aktier finns i olika serier, vanligen A- och B-aktier vilket normalt har med rösträtten att göra. A-aktier ger normalt en röst medan B-aktier ger en begränsad rösträtt, oftast en tiondels röst. Skillnaderna i rösträtt beror bl a på att man vid ägarspridning vill värna om de ursprungliga grundarnas eller ägarnas inflytande över bolaget genom att ge dem en starkare rösträtt. Nya aktier som ges ut får då ett lägre röstvärde än den ursprungliga A-serien och betecknas med B, C eller D.

3.1.4 Kvotvärde, split och sammanläggning av aktier

En akties kvotvärde är det belopp som varje aktie representerar av bolagets aktiekapital. Summan av alla aktier i ett bolag multiplicerat med kvotvärdet på varje aktie utgör bolagets aktiekapital. Ibland vill bolagen ändra kvotvärdet, t ex därför att kursen, dvs marknadspriset på aktien, har stigit kraftigt. Genom att dela upp varje aktie på två eller flera aktier genom en s k split, minskas kvotvärdet och samtidigt sänks kursen på aktierna. Aktieägaren har dock efter en split sitt kapital kvar oförändrat, men detta är fördelat på fler aktier som har ett lägre kvotvärde och en lägre kurs aktie.

Omvänt kan en sammanläggning av aktier (omvänt split) göras om kursen sjunkit kraftigt. Då slås två eller flera aktier samman till en aktie. Aktieägaren har dock efter en sammanläggning av aktier samma kapital kvar, men detta är fördelat på färre aktier som har ett högre kvotvärde och en högre kurs.

3.1.5 Marknadsintroduktion, privatisering och uppköp

Marknadsintroduktion innebär att aktier i ett bolag introduceras på aktiemarknaden, dvs upptas till handel på en reglerad marknad eller en handelsplattform (MTF). Allmänheten erbjuds då att teckna (köpa) aktier i bolaget. Oftast

rör det sig om ett befintligt bolag, som inte tidigare handlats på en reglerad marknad eller annan handelsplats, där ägarna beslutat att vidga ägarkretsen och underlätta handeln i bolagets aktier. Om ett statligt ägt bolag introduceras på marknaden kallas detta för privatisering.

Uppköp tillgår i regel så att någon eller några investerare erbjuder aktieägarna i ett bolag att på vissa villkor sälja sina aktier. Om uppköparen får in 90 procent eller mer av antalet aktier i det uppköpta bolaget, kan uppköparen begära tvångsinlösen av kvarstående aktier från de ägare som ej accepterat uppköperbjudandet. Dessa aktieägare är då tvungna att sälja sina aktier till uppköparen mot en ersättning som fastställs genom ett skiljedomsförfarande.

3.1.6 Emissioner

Om ett aktiebolag vill utvidga sin verksamhet krävs ofta ytterligare aktiekapital. Detta skaffar bolaget genom att ge ut nya aktier genom nyemission. Oftast får de gamla ägarna teckningsrätter som ger företräde att teckna aktier i en nyemission. Antalet aktier som får tecknas sätts normalt i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Tecknaren måste betala ett visst pris (emissionskurs), oftast lägre än marknadskursen, för de nyemitterade aktierna. Direkt efter det att teckningsrätterna - som normalt har ett visst marknadsvärde - avskiljs från aktierna sjunker vanligen kursen på aktierna, samtidigt ökar antalet aktier för de aktieägare som tecknat. De aktieägare som inte tecknar kan, under teckningstiden som oftast pågår några veckor, sälja sina teckningsrätter på den marknadsplats där aktierna handlas. Efter teckningstiden förfaller teckningsrätterna och blir därmed obrukbara och värdelösa.

Om tillgångarna eller de reserverade medlen i ett aktiebolag har ökat mycket i värde, kan bolaget föra över en del av värdet till sitt aktiekapital genom en s k fondemission. Vid fondemission tas det hänsyn till antalet aktier som varje aktieägare redan har. Antalet nya aktier som tillkommer genom fondemissionen sätts i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Genom fondemissionen får aktieägaren fler aktier, men ägarens andel av bolagets ökade aktiekapital förblir oförändrad. Kursen på aktierna sänks vid en fondemission, men genom ökningen av antalet aktier bibehåller aktieägaren ett oförändrat marknadsvärde på sitt placerade kapital. Ett annat sätt att genomföra fondemission är att bolaget skriver upp kvotvärdet på aktierna. Aktieägaren har efter uppskrivning ett oförändrat antal aktier och marknadsvärde på sitt placerade kapital.

Aktiebolag kan även genomföra s k riktad nyemission, vilket genomförs som en nyemission men enbart riktad till en viss krets investerar. Aktiebolag kan även genom s k apportemission ge ut nya aktier för att förvärva andra bolag, affärsrörelser eller tillgångar i annan form än pengar. Såväl vid riktad nyemission som vid apportemission sker s k utspänding av befintliga aktieägars andel av antalet röster och aktiekapital i bolaget, men antalet innehavda aktier och marknadsvärdet på det placerade kapitalet påverkas normalt inte.

3.2 Allmänt om aktierelaterade instrument

Nära knutna till aktier är, aktieindexobligationer, depåbevis, konvertibler, aktie- och aktieindexoptioner, aktie- och aktieindexterminer, warrant samt hävstångscertifikat.

3.2.1 Indexobligationer/Aktieindexobligationer

Indexobligationer/aktieindexobligationer är obligationer där avkastningen istället för ränta är beroende t ex av ett aktieindex. Utvecklas indexet positivt följer avkastningen med. Vid en negativ indexutveckling kan avkastningen utbetala. Obligationen återbetalas dock alltid med sitt nominella belopp på inlösendagen och har på så sätt en begränsad förlustrisk jämfört med t ex aktier och fondandelar. Risken med en placering i en aktieindexobligation kan, förutom eventuellt erlagd överkurs, definieras som den alternativa ränteintäkten, dvs den ränta investeraren skulle ha fått på det investerade beloppet med en annan placering. Indexobligationer kan ha olika benämningar som aktieindexobligationer, SPAX, aktieobligationer, kreditkorgsobligationer, räntekorgsobligationer, valutakorgsobligationer osv beroende på vilket underliggande tillgångsslag som bestämmer obligationens avkastning. När man talar om indexobligationer så benämns dessa oftast också som kapitalgaranterade eller kapitalskyddade produkter. Med dessa begrepp avses att beskriva, som ovan nämnts, att oavsett om produkten ger avkastning eller ej så återbetalas det nominella beloppet, dvs vanligtvis detsamma som investeringsbeloppet minskat med eventuellt erlagd överkurs.

3.2.2 Depåbevis

Svenskt Depåbevis är ett bevis om rätt till utländska aktier, som utgivaren av beviset förvarar/ innehåller för innehavarens räkning. Depåbevis handlas precis som aktier på en reglerad marknad eller handelsplats och prisutvecklingen följer normalt prisutvecklingen på den utländska marknadsplats där aktien handlas. Utöver de generella riskerna som finns vid handel med aktier eller andra typer av andelsrätter bör ev valutarisik beaktas.

3.2.3 Konvertibler

Konvertibler (konverteringslån eller konvertibler) är räntebärande värdepapper (lån till utgivaren/emittenten av konvertibeln) som inom en viss tidsperiod kan bytas ut mot aktier. Avkastningen på konvertiblerna, dvs kupongräntan, är vanligen högre än utdelningen på utbytesaktierna. Konvertibelkursen uttrycks i procent av det nominella värdet på konvertibeln.

3.2.4 Omvända konvertibler

Omvända konvertibler är ett mellanting mellan en ränte- och en aktieplacering. Den omvända konvertibeln är knuten till en eller flera underliggande aktier eller index. Denna placering ger en ränta, dvs en fast, garanterad avkastning. Om de underliggande aktierna eller index utvecklas positivt återbetalas det placerade beloppet plus den fasta avkastningen. Om de underliggande aktierna eller index däremot skulle falla, finns det en risk att innehavaren i stället för det placerade beloppet kan få en eller fler aktier som ingår i den omvända konvertibeln eller motsvarande kontantlikvid.

3.2.5 Aktieoptioner och aktieindexoptioner

Aktieoptioner finns av olika slag. Förvärdade köpoptioner (eng call option) ger innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod köpa redan utgivna aktier till ett på förhand bestämt pris. Säljoptioner (eng put option) ger omvänt innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod sälja aktier till ett på förhand bestämt pris. Mot varje förvärdad option svarar en utfärdad option. Risken för den som förvärvar en option är, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, att den minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen. I det senare fallet är den vid förvärdet betalda premien för optionen helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som i vissa fall, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, kan vara obegränsat stor. Kursen på optioner följer normalt kursen på motsvarande underliggande aktier eller index, men med större kurssvängningar än dessa.

Den mest omfattande handeln i aktieoptioner sker på de reglerade marknaderna. Där förekommer även handel med aktieindexoptioner. Dessa indexoptioner ger vinst eller förlust direkt i kontanter (kontantvärkning) utifrån utvecklingen av ett underliggande index.

3.2.6 Aktieindexterminer och aktieindexterminer

En termin innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av den underliggande egendomen till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan verkställighet, t ex kontantvärkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (slutgångsdagen). Någon premie betalas inte eftersom parterna har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

3.2.7 Warranter

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade warranter. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande aktier eller i andra fall ge kontanter om kursen på underliggande aktie utvecklas på rätt sätt i förhållande till warrantens lösenpris. Teckningsoptioner (eng subscription warrants) avseende aktier kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nyttjbara aktier.

3.2.8 Hävstångscertifikat

Hävstångscertifikat, som ofta kallas enbart certifikat, är ofta en kombination av ex vis en köp- och en säljoption och är beroende av en underliggande tillgång, exempelvis en aktie, ett index eller en råvara. Ett certifikat har inget nominellt belopp. Hävstångscertifikat skall inte förväxlas med t ex företagscertifikat, vilket är en slags skuldebrev som kan ges ut av företag i samband med att företaget lånar upp pengar på kapitalmarknaden.

En utmärkande egenskap för hävstångscertifikat är att relativt små kursförändringar i underliggande tillgång

kan medföra avsevärda förändringar i värdet på innehavarens placering. Dessa förändringar i värdet kan vara till investerarens fördel, men de kan också vara till investerarens nackdel. Innehavare bör vara särskilt uppmärksamma på att hävstångscertifikat kan falla i värde och även förfalla helt utan värde med följd att hela eller delar av det investerade beloppet kan förloras. Motsvarande resonemang kan i många fall gälla även för optioner och warranter.

4. RÄNTERELATERADE INSTRUMENT

Ett räntebärande finansiellt instrument är en fordringsrätt på utgivaren (emittenten) av ett lån. Avkastning lämnas normalt i form av ränta. Det finns olika former av räntebärande instrument beroende på vilken emittent som givit ut instrumentet, den säkerhet som emittenten kan ha ställt för lånet, löptiden fram till återbetalningsdagen och formen för utbetalning av räntan. Räntan (kupongen) betalas vanligen ut årsvis.

En annan form för räntebetalning är att sälja instrumentet med rabatt (diskonteringspapper). Vid försäljningen beräknas priset på instrumentet genom att diskontera lånebeloppet inklusive beräknad ränta till nuvärde. Nuvärdet eller kursen är lägre än det belopp som erhålls vid återbetalningen (nominella beloppet). Bankcertifikat och statskuldväxlar är exempel på diskonteringspapper, liksom obligationer med s k nollkupongskonstruktion.

Ytterligare en annan form för räntebärande obligationer är statens premieobligationer där låneräntan lottas ut bland innehavarna av premieobligationer. Det förekommer även ränteinstrument och andra sparformer där räntan är skyddad mot inflation och placeringen därför ger en fast real ränta.

Risken i ett räntebärande instrument utgörs dels av den kursförändring (kursrisk) som kan uppkomma under löptiden på grund av att marknadsräntorna förändras, dels att emittenten kanske inte klarar att återbeta lånet (kreditrisk). Lån för vilka fullgod säkerhet för återbetalningen har ställts är därvid typiskt sett mindre riskfyllda än lån utan säkerhet. Rent allmänt kan dock sägas att risken för förlust på räntebärande instrument kan anses som lägre än för aktier. Ett räntebärande instrument utgivet av en emittent med hög kreditvärdighet kan således vara ett bra alternativ för den som vill minimera risken att sparkapitalet minskar i värde och kan vara att föredra vid ett kortsiktigt sparande. Även vid långsiktigt sparande där kapitalet inte skall äventyras, t ex för pensionsåtaganden, är inslag av räntebärande placeringar mycket vanliga. Nackdelen med en räntebärande placering är att den i regel ger en låg värdestegring. Exempel på räntebärande placeringar är sparkonton, privatobligationer och räntefonder. Marknadsräntorna fastställs varje dag såväl på instrument med kort löptid (mindre än ett år) t ex statskuldväxlar som på instrument med längre löptider t ex obligationer. Detta sker på penning- och obligationsmarknaden.

Marknadsräntorna påverkas av analyser och bedömningar som Riksbanken och andra större institutionella marknadsaktörer gör av hur utvecklingen av ett antal ekonomiska faktorer som inflation, konjunktur, ränteutvecklingen i Sverige och i andra länder osv kommer att utvecklas på kort och lång sikt. Riksbanken vidtar även s k penningpolitiska operationer i syfte att styra utvecklingen av marknadsräntorna så att inte inflationen stiger över ett visst fastställt mål. De finansiella instrument som handlas på penning- och obligationsmarknaden (t ex statsobligationer, statskuldväxlar och bostadsobligationer) handlas ofta i mycket stora poster (mångmiljonbelopp). Om marknadsräntorna går upp kommer kursen på utelöpande (redan utgivna) räntebärande finansiella instrument att falla om de har fast ränta, eftersom nya lån ges ut med en räntesats som följer aktuell marknadsränta och därmed ger högre ränta än vad utelöpande instrumentet ger. Omvänt stiger kursen på utelöpande instrument när marknadsräntan går ned.

Lån utgivna av stat och kommun anses vara riskfria vad gäller återbetalningen, vilket således gäller för stats och kommunobligationer. Andra emittenter än stat och kommun kan ibland, vid emission av obligationer, ställa säkerhet i form av andra finansiella instrument eller annan egendom (sak- eller realsäkerhet).

Det finns även andra räntebärande instrument som innebär en högre risk än obligationer om emittenten skulle få svårigheter att återbeta lånet, t ex förslagsbevis.

En form av räntelaterade instrument är säkerställda obligationer. Dessa är förenade med en särskild förmånsrätt enligt speciell lagstiftning. Regelverket kring säkerställda obligationer syftar till att en investerare skall få full betalning enligt avtalad tidplan även om obligationens utgivare skulle gå i konkurs. Det kan emellertid finnas förhållanden som skulle kunna leda till att investeraren ändå inte får fullt betalt, t ex om bristande upplyselse av olika krav på matchning mellan olika tillgångar och skulder skulle uppstå.

5. DERIVATINSTRUMENT

5.1 Allmänt om risker med derivatinstrument

Handel med derivatinstrument är förknippad med särskilda risker, vilka närmare kommer att beskrivas i denna information. Kunden svarar själv för riskerna och måste därför själv hos anlitat värdepappersföretag - eller genom sitt kapitalförvaltande ombud - skaffa sig kännedom om de villkor, i form av allmänna villkor, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper samt de risker som är förknippade därmed. Information för bedömning (kursuppgifter m m) kan fås t ex via handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra media samt från kundens värdepappersföretag. Kunden bör vidare i eget intresse vara beredd att snabbt vidta åtgärder, om detta skulle visa sig påkallat, exempelvis genom att ställa ytterligare säkerhet eller att avsluta sina placeringar i derivatkontrakt (kvitta ut eller stänga sina positioner) genom köp eller försäljning av motverkande kontrakt.

5.2 Användningen av derivatinstrument

Derivatinstrument är en form av avtal (kontrakt) där själva avtalet är föremål för handel på kapitalmarknaden. Derivatinstrumentet är knutet till en underliggande egendom eller ett underliggande värde. Denna egendom eller detta värde (i fortsättningen kallat enbart egendom) kan utgöras av ett finansiellt instrument, någon annan tillgång med ekonomiskt värde, t ex valuta eller råvara, eller någon form av värdemått, t ex ett index. Derivatinstrument kan användas för att skapa ett skydd mot en önskad prisutveckling på den underliggande egendomen. De kan också

användas för att uppnå vinst eller avkastning med en mindre kapitalinsats än vad som krävs för att göra en motsvarande affär direkt i den underliggande egendomen. Derivatinstrument kan också användas för andra syften. Användningen av derivatinstrument bygger på en viss förväntning om hur priset på den underliggande egendomen kommer att utvecklas under en viss tidsperiod. Innan handel påbörjas med derivatinstrument är det således viktigt att kunden för sig själv klargör syftet därmed och vilken prisutveckling på underliggande egendom som kan förväntas samt grundat på detta väljer rätt derivatinstrument eller kombination av sådana instrument.

5.3 Olika slag av derivatinstrument

Huvudtyperna av derivatinstrument är optioner, terminer och swapavtal.

En option är ett avtal som innebär att den ena parten (utfärdaren av ett optionskontrakt) förpliktar sig att köpa eller sälja den underliggande egendomen av eller till den andra parten (innehavaren av kontraktet) till ett på förhand bestämt pris (lösenpriset). Avtalet kan, beroende på slag av option, antingen utnyttjas när som helst under löptiden (amerikansk option) eller endast på slutdagen (europeisk option). Innehavaren betalar en ersättning (premie) till utfärdaren och får en rätt att utnyttja kontraktet men har ingen skyldighet att göra det. Utfärdaren är däremot skyldig att infria kontraktet om innehavaren begär det (löser optionen). Kursen på optioner följer normalt priset på den underliggande egendomen. Risken för den som förvärvar en option är, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, att optionen minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen. I det senare fallet är den vid förvärdet betalda premien för optionen helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som i vissa fall, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, kan vara obegränsat stor. Kursen på optioner följer normalt kursen på motsvarande underliggande aktier eller index, men med större kurssvängningar än dessa.

En termin innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av den underliggande egendomen till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan verkställighet, t ex kontantvärkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (slutgångsdagen). Någon premie betalas inte eftersom båda parter har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

Ett swapavtal innebär att parterna överenskommer om att löpande erlagga betalningar till varandra, exempelvis beräknade på fast respektive rörlig ränta (ränteswap), eller att vid en viss tidpunkt bytja (på engelska: to swap) någon form av egendom med varandra, t ex olika slag av valutor (valutaswap).

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade warranter. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande aktier eller i andra fall ge kontanter om kursen på underliggande aktie utvecklas på rätt sätt i förhållande till warrantens lösenpris. Teckningsoptioner (eng. subscription warrants) avseende aktier kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nyttjbara aktier.

Hävstångscertifikat, som ofta kallas enbart certifikat, är ofta en kombination av ex vis en köp- och en säljoption och är beroende av en underliggande tillgång, exempelvis en aktie, ett index eller en råvara. Ett certifikat har inget nominellt belopp. Hävstångscertifikat skall inte förväxlas med t ex företagscertifikat, vilket är en slags skuldebrev som kan ges ut av företag i samband med att företaget lånar upp pengar på kapitalmarknaden.

En utmärkande egenskap för hävstångscertifikat är att relativt små kursförändringar i underliggande tillgång kan medföra avsevärda förändringar i värdet på innehavarens placering. Dessa förändringar i värdet kan vara till investerarens fördel, men de kan också vara till investerarens nackdel. Innehavare bör vara särskilt uppmärksamma på att hävstångscertifikat kan falla i värde och även förfalla helt utan värde med följd att hela eller delar av det investerade beloppet kan förloras. Motsvarande resonemang kan i många fall gälla även för optioner och warranter. Den typ av kombinerade produkter som beskrivits ovan, som innehåller två eller flera olika delar, kallas vanligen för strukturerade produkter. De utformas ofta av värdepappersinstitut. Strukturerade produkter är således en samlingsbenämning för olika produkter. När man generellt talar om strukturerade produkter menas oftast olika former av indexobligationer, varav den vanligaste formen är aktieindexobligationer. Men även t ex omvända konvertibler och hävstångscertifikat är exempel på strukturerade produkter.

Derivatinstrumenten kan kombineras på visst sätt för att skapa t ex ett visst skydd mot prisförändring på underliggande egendom, eller för att uppnå ett visst ekonomiskt resultat i förhållande till den förväntade prisutvecklingen på underliggande egendom.

Vid handel i kombinerade produkter är det viktigt att sätta sig in i produktens olika beståndsdelar och hur dessa samverkar. I vissa fall kan beståndsdelarnas samverkan innebära en högre risk än varje beståndsdel för sig. En närmare beskrivning av en viss produkts olika beståndsdelar och på vilket sätt dessa samverkar kan fås bl a från utfärdande emittent eller värdepappersföretaget.

5.4 Karaktäristiska egenskaper hos derivatinstrument

Handel med derivatinstrument kan beskrivas som handel med eller förflyttning av risker. Den som exempelvis befarar en kursnedgång på marknaden kan köpa säljoptioner som ökar i värde om marknaden faller. För att minska eller slippa risken för kursnedgång betalar köparen en premie, dvs vad optionen kostar.

Handel med derivat kan i många fall sägas vara mindre lämpligt för nybörjare, eftersom sådan handel kräver särskild sakkunskap. Det är därför viktigt att uppmärksamma följande karaktäristiska egenskaper hos derivatinstrument för den som avser att handla med sådana instrument. Konstruktionen av derivatinstrument gör att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får genomslag i kursen eller priset på derivatinstrumentet. Detta prisgenomslag är ofta kraftigare i förhållande till insatsen (erlagd premie) än vad värdeförändringen är på den underliggande egendomen. Prisgenomslaget kallas därför hävstångseffekt och kan leda till större vinst på insatt kapital än om placeringen hade gjorts direkt i den underliggande egendomen. Å andra sidan kan hävstångseffekten lika väl medföra större förlust på derivatinstrumentet jämfört med värdeförändringen på den underliggande egendomen, om prisutvecklingen på den underliggande egendomen blir annorlunda än den förväntade. Hävstångseffekten, dvs möjligheten till vinst respektive risken för förlust, varierar beroende på derivatinstrumentets konstruktion och användningssätt. Stora krav ställs därför på bevakningen av prisutvecklingen på derivatinstrumentet och på den underliggande egendomen. Investeringen bör i eget intresse vara beredd att agera snabbt, ofta under dagen, om placeringen i derivatinstrument skulle komma att utvecklas i ofördelaktig riktning. Det är också viktigt att i sin riskbedömning beakta att möjligheten att avveckla en position/ett innehav kan försäras vid en negativ prisutveckling.

Den part som åtar sig en förpliktelse genom att utfärda en standardiserad option eller ingå ett standardiserat terminsavtal är från början tvungen att ställa säkerhet för sitt åtagande. I takt med att priset på den underliggande egendomen med tiden utvecklas uppåt eller nedåt och således värdet på derivatinstrumentet ökar eller minskar, skiftar också kravet på säkerhet. Ytterligare säkerhet i form av en tilläggssäkerhet kan därefter komma att krävas. Hävstångseffekten gör sig således gällande även på säkerhetskravet, som kan förändras snabbt och kraftigt. Om inte kunden ställer tillräcklig säkerhet, har motparten eller värdepappersföretaget i allmänhet förbehållit sig rätten att utan att höra kunden avsluta placeringen (stänga positionen) för att minimera skadan. En kund bör således noga följa prisutvecklingen även med avseende på säkerhetskravet för att undgå en ofrivillig stängning av positionen.

Löptiden för derivatinstrument kan variera från mycket kort tid upp till flera år. Prisförändringarna är ofta störst på instrument med kort löptid. Priset på t ex en innehavd option sjunker i allmänhet allt snabbare mot slutet av löptiden p g a att det s k tidsvärdet avtar. Kunden bör således noga bevaka även löptiden på derivatinstrumentet.

5.5 Standardiserade och icke-standardiserade derivatinstrument

Derivatinstrument handlas i såväl standardiserad som icke standardiserad form.

Handel med standardiserade derivatinstrument sker på reglerade marknader ("derivatbörser") och följer standardiserade avtalsvillkor. På den svenska derivatmarknaden erbjuder t ex OMX Nordiska Börs Stockholm AB (Stockholmsbörsen) och Nordic Growth Market NGM AB (NGM) standardiserad handel och clearing (avveckling av gjorda affärer) i bl a optioner och terminer. Standardiserad clearing av derivatinstrument som handlas på annat sätt än genom en derivatbörs förekommer också hos sådana derivatbörser. Handel respektive clearing hos en derivatbörs sker genom ett värdepappersföretaget, som deltar i handeln där.

En del värdepappersinstitut tillhandahåller egna former av derivatinstrument för vilka de vanligen ombesörjer såväl handel som affärsavveckling enligt särskilda avtal och villkor som tillhandahålls av institutet. Det är bl a sådana derivatinstrument som brukar betecknas som icke-standardiserade (OTC-derivat). Den som önskar handla med denna typ av icke-standardiserade derivatinstrument bör särskilt noga sätta sig in i de särskilda avtalsvillkor som tillämpas.

Handel med utländska standardiserade derivatinstrument följer normalt reglerna och villkoren i det land där börshandeln och clearing är organiserad. Det är viktigt att notera att dessa utländska regler och villkor inte behöver sammanfalla med de som gäller för svenska förhållanden.

6. FONDER OCH FONDANDELAR

En fond är en "portfölj" av olika slags finansiella instrument, t ex aktier och obligationer. Fonden ägs gemensamt av alla som sparar i fonden, andelsägarna, och förvaltas av ett fondbolag. Det finns olika slags fonder med olika placeringsinriktning. Med placeringsinriktning menas vilken typ av finansiella instrument som fonden placerar i.

En aktiefond placerar allt eller huvudsakligen allt kapital som andelsägarna inbetalat i aktier. Det förekommer även blandfonder med både aktier och räntebärande instrument förekommer också, liksom rena räntefonder där kapitalet placeras huvudsakligen i räntebärande instrument. Det finns även till exempel indexfonder som inte förvaltas aktivt av någon förvaltare utan som istället följer ett visst bestämt index.

Andelsägarna får det antal andelar i fonden som motsvarar andelen insatt kapital i förhållande till fondens totala kapital. Andelarna kan köpas och lösas in hos värdepappersinstitut som saluför andelar i fonden. Det är dock viktigt att beakta att de olika fonderna har förutbestämda tidpunkter då fonden är "öppen" för köp och inlösen, varför det inte alltid är möjligt med regelbunden handel. Andelarnas aktuella värde beräknas dagligen av fondbolaget och baseras på kursutvecklingen av de finansiella instrument som fonden normalt innehar.

En av iderna med en aktiefond är att den placerar i flera olika aktier och andra aktierrelaterade finansiella instrument, vilket gör att risken för andelsägaren minskar jämfört med risken för den aktieägare som placerar i endast en eller i fåtal aktier. Andelsägaren slipper vidare att välja ut, köpa, sälja och bevaka aktierna och annat förvaltningsarbete runt detta.

Fonder kan också delas in i värdepappersfonder (även kallade UCITS-fonder) och specialfonder. Samlingsnamnet för dessa är investeringsfonder och båda typerna regleras av den svenska lagen om investeringsfonder. Värdepappersfonder är de fonder som uppfyller det s k UCITS-direktivets krav, främst vad gäller placeringsbestämmelser och riskspridning. Såväl svenska som utländska värdepappersfonder (som fått tillstånd i sitt hemland inom EES), får säljas och marknadsföras fritt i samtliga EES-länder. Specialfonder (exempelvis s k hedgefonder) är fonder som på något sätt avviker från reglerna i UCITS-direktivet, och det är därför särskilt viktigt för en investerare i en specialfond att ta reda på vilka placeringsregler som gäller för fonden. Detta framgår av fondens informationsbroschyr och faktablad. Varje fondbolag är skyldigt att självständigt erbjuda potentiella investerare det faktablad som avser fonden. Specialfonder får inte marknadsföras och säljas fritt utanför Sverige. För de fonder som placerar i utländska finansiella instrument tillkommer även en valutärisk (se även avsnitt 2.2 ovan).

7. BLANKNING

Blankning innebär att den som lånat finansiella instrument, och samtidigt förbundit sig att vid en senare tidpunkt till långivaren återlämna instrument av samma slag, säljer de lånade instrumenten. Vid försäljningen räknar låntagaren med att vid tidpunkten för återlämnandet kunna anskaffa instrumenten på marknaden till ett lägre pris än det till vilka de lånade instrumenten såldes. Skulle priset i stället ha gått upp, uppstår en förlust, vilken vid en kraftig prishöjning kan bli avsevärd.

Kunden är införstådd med bl a följande:

- ▶ att placering eller andra positioner i finansiella instrument sker på kundens egen risk;
- ▶ att kunden själv noga måste sätta sig in i institutets allmänna villkor för handel med finansiella instrument och övrig information om aktuellt finansiellt instrument, dess egenskaper och risker;
- ▶ att vid handel med finansiella instrument kontrollera avräkningsnota samt omgående reklamera fel;
- ▶ att fortlöjande bevaka värdeförändringar på innehav av och positioner i finansiella instrument; samt
- ▶ att själv initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster på egna placeringar eller andra positioner.

Information om olika typer av finansiella instrument och handel med finansiella instrument jämte förslag till ytterligare litteratur på området återfinns också t ex på Konsumenternas bank- och finansbyrås hemsida, www.konsumentbankbyran.se, och på SwedSecs hemsida, www.swedsec.se.

Allmänna villkor för handel med finansiella instrument

Uppdrag

Begäran ("order") från kunden om utförande av handel (uppdrag) innebär, såvida inte annat särskilt överenskommit, ett åtagande för värdepappersinstitutet (Instituttet) att för kundens räkning söka träffa avtal avseende handel med finansiella instrument i enlighet med de villkor kunden lämnat. Institutet lämnar inte, såvida inte annat särskilt överenskommit, någon garanti för att ett uppdrag leder till handel. Institutet utför uppdrag i enlighet med tillämpliga marknadsregler och god sed på marknaden. Institutet är inte skyldigt att acceptera uppdrag. Institutet äger rätt att utan angivande av skäl avsäga sig uppdrag om Institutet skulle misstänka att ett utförande av uppdraget skulle stå i strid med bestämmelserna i vid var tid gällande lagstiftning om insiderbrott eller otillbörlig marknadsövervakning eller eljest skulle stå i strid med tillämpliga marknadsregler eller god sed på marknaden eller om Institutet av annan anledning skulle finna att det föreligger särskilda skäl därtill. Kunden är medveten om att Institutet kan spela in telefonsamtal i samband med att kunden lämnar Institutet uppdrag eller betalnings- eller leveransinstruktioner.

Kundens order gäller, om inte annat överenskommit, den dag ordern tas emot och längst till dess Institutet den dagen avslutar handeln med det slag av finansiellt instrument ordern avser.

Kommission och självvintrade m m

Institutet får - om överenskommelse inte träffats om annat - utföra kundens uppdrag antingen genom avtal med annan för kundens räkning men i eget namn, d v s i kommission, eller genom att självt inträda som köpare eller säljare (s k självvintrade). I det senare fallet gäller vad som stadgas om självvintrade i kommissionslagen (2009:865).

Vid självintrade anges det på avräkningsnotan att uppdraget utförts i egen räkning.

Om uppdraget utförts i kommission genom avtal med annan för kundens räkning och en juridisk person i Institutets företagsgrupp eller annan kund till Institutet är köpare eller säljare anges det på avräkningsnotan att uppdraget utförts inomböres i det fall uppdraget inte utfördes inom ramen för ett handelssystem som underlättar anonym handel.

Utförande av uppdrag på annat sätt

Om kundens uppdrag utförts genom avtal direkt med Institutet i annat fall än som sägs i föregående stycket anges det på avräkningsnotan att uppdraget utförts i egen räkning i det fall uppdraget inte utfördes inom ramen för ett handelssystem som underlättar anonym handel.

Om kundens uppdrag utförts genom avtal med annan för kundens räkning och en juridisk person i Institutets företagsgrupp eller annan kund till Institutet är köpare eller säljare anges det på avräkningsnotan att uppdraget utförts inomböres i det fall uppdraget inte utfördes inom ramen för ett handelssystem som underlättar anonym handel.

Om Institutet på särskild begäran av kund upprättat avräkningsnota utan att ha köpt eller sålt de finansiella instrumenten för kundens räkning anges detta förhållande på avräkningsnotan exempelvis genom angivande av att Institutet endast medverkat vid utväxling av likvid och finansiella instrument.

Riktlinjer för utförande av order

Vid utförande av order för kunder som av Institutet generellt eller i särskilt fall behandlas som icke-professionella eller professionella kunder gäller Institutets vid var tid gällande särskilda riktlinjer för utförande av order samt sammanläggning och fördelning av order.

Utförande av s k execution-only tjänster

Vid utförande och/eller vidarebefordran av order på kundens initiativ (s k execution-only tjänster) avseende sådana komplicerade instrument som anges 8 kap. 25 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden kommer Institutet regelbundet inte att bedöma om den aktuella tjänsten eller det finansiella instrumentet passar kunden.

Köpppdrag

Köparen skall till Institutet, enligt vad som framgår av avräkningsnotan, och om inte annat överenskommit, senast likviddagens morgon kl. 08.00 erlägga angivet totalbelopp i svenska kronor. Har uppdraget utförts i annan valuta än svenska kronor anges valutastaget i avräkningsnotan. Vid växling av valuta anges den av Institutet tillämpade växlingskursen. De finansiella instrument som uppdraget omfattar överförs till köparen, i den mån annat inte förordas av köparen, myndighets föreskrifter, speciella regler för ifrågakvarande instrument eller särskild överenskommelse med lag, myndighet eller annan myndighet.

- i fråga om instrument som skall ägarregistreras hos central värdepappersförvarare/ motsvarande eller instrument som skall förtecknas i depå hos Institutet, genom att Institutet vidtar de registreringsåtgärder som erfordras,
- i fråga om instrument som skall förtecknas i depå/ motsvarande hos annat depåförande institut, genom att köparen instruerar det institutet om mottagande av de instrument som uppdraget omfattar och
- i fråga om instrument som utfärdats i dokumentform, genom överlämnande till köparen.

Om inte annat följer av särskilda villkor för köpet, har Institutet, för att erhålla betalning för sin fordran, rätt att med det totalbelopp som framgår av avräkningsnotan belasta av köparen anvisat konto som denne har i Institutet. Om konto inte anvisats eller medel saknas på anvisat konto, får annat konto som köparen har i Institutet belastas. Institutet får dessutom från mottagandet av uppdraget reservera medel för detta på konto som köparen har i Institutet.

Fullgör köparen inte sin betalningsskyldighet gentemot Institutet, har Institutet rätt till ränta på sin fordran till dess full betalning erlagts. Ränta beräknas från den likviddag som anges i avräkningsnotan eller den senare dag, då instrumenten fanns tillgängliga för köparen, till och med den dag betalning sker. Ränta utgår för varje period om en vecka eller del av vecka, varunder dröjsmålet varar, efter en årlig räntesats som med åtta procentenheter överstiger den STIBOR-ränta (Stockholm Interbank Offered Rate) för en veckas uppläning, som fastställdes två bankdagar före den första dagen i varje sådan period. Ränta utgår dock inte för någon dag efter lägre räntesats än som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med tillägg av åtta procentenheter.

Institutet har panträtt i de köpta instrumenten till säkerhet för sin fordran på köparen i anledning av uppdraget. Institutet har rätt att vidta erforderliga åtgärder för att erhålla denna panträtt. Fullgör köparen inte sin betalningsskyldighet gentemot Institutet, får Institutet - på det sätt och vid den tidpunkt Institutet finner lämpligt - sälja berörda instrument eller vidta andra dispositioner för att avveckla affären. Institutet får för sådant ändamål teckna köparens namn och vidta de övriga åtgärder som kan erfordras i samband med avvecklingen. Institutet har rätt att ur erhållen likvid tillgodogöra sig vad som erfordras för betalning av Institutets fordran jämte ränta enligt ovan samt ersättning för Institutets arbete och kostnader samt i förekommande fall för valutakursförluster.

Om, vid försäljning eller andra dispositioner enligt vad nyss sagts, likviden inte täcker Institutets hela fordran, skall köparen svara för mellanskillnaden jämte ränta enligt ovan. Institutet får också för detta fall, i den ordning som ovan sagts, belasta konto som köparen har i Institutet.

Om Institutet efter det att avslut träffats inte inom skälig tid fullgjort vad på Institutet ankommer för att tillhandahålla köparen instrumenten, har köparen rätt att återkalla uppdraget och befrias från sina skyldigheter i anledning av detta. Vad ovan sagts innebär inte någon inskränkning i de rättigheter som kan tillkomma Institutet på grund av lag.

Säljuppdrag

Institutet skall med anledning av uppdraget erhålla fri dispositionsrätt till de instrument som uppdraget omfattar.

År instrumenten ägarregistrerade hos central värdepappersförvarare/ motsvarande eller förtecknade i depå hos Institutet, har Institutet rätt att vidta de registreringsåtgärder som erfordras.

I övriga fall skall säljaren, om inte annat överenskommit, samtidigt med att uppdraget lämnas vidta de åtgärder

som erfordras för att Institutet skall erhålla fri dispositionsrätt till instrumenten. Därvid gäller

- i fråga om instrument förtecknade i depå/ motsvarande hos annat depåförande institut, att säljaren omgående skall instruera det institutet om skyndsamt överföring till Institutet av de instrument som uppdraget omfattar och
- i fråga om instrument som utfärdats i dokumentform, att säljaren skall överlämna dessa till Institutet.

Om Institutet inte samtidigt med uppdraget, eller inom annan överenskommen tid, erhållit fri dispositionsrätt till instrumenten, fullgör Institutet, på det sätt Institutet finner lämpligt, avtalet gentemot köparen genom att tillhandahålla denne andra instrument av samma slag. Säljaren skall ersätta Institutet kostnaden här för jämte ränta räknat från den dag kostnaden uppkom till och med den dag betalning sker. Ränta utgår för varje period om en vecka eller del av vecka, varunder beloppet utestår obetalt, efter en årlig räntesats som med åtta procentenheter överstiger den STIBOR-ränta (Stockholm Interbank Offered Rate) för en veckas uppläning, som fastställdes två bankdagar före den första dagen i varje sådan period. Ränta utgår dock inte för någon dag efter lägre räntesats än som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med tillägg av åtta procentenheter.

Säljaren skall dessutom utge ersättning för Institutets arbete och kostnader samt i förekommande fall för valutakursförluster. Institutet får belasta av säljaren anvisat konto i Institutet för att erhålla betalning för sin fordran på säljaren. Om medel saknas på anvisat konto eller om konto inte anvisats, får annat konto som säljaren har i Institutet belastas. Säljaren erhåller från Institutet, enligt vad som framgår av avräkningsnotan och om inte annat överenskommit, senast kl. 18.00 på likviddagen angivet nettobelopp. Har uppdraget utförts i annan valuta än svenska kronor anges valutastaget i avräkningsnotan. Vid växling av valuta anges den av Institutet tillämpade växlingskursen. Har säljaren inte, samtidigt med att uppdraget lämnades eller vid annan överenskommen tidpunkt, vidtagit de åtgärder som erfordras för att Institutet skall erhålla fri dispositionsrätt till de instrument som uppdraget omfattar, erhåller säljaren likvid tidigast andra bankdagar efter det att Institutet fick tillgång till instrumenten, dock tidigast på angiven likviddag. Om säljaren vidtagit erforderliga åtgärder senare än kl. 12.00 viss bankdag kan detta i vissa fall anses ha skett först på följande bankdag.

Institutet skall vid dröjsmål från säljarens sida eller om Institutet eljest har skälig anledning därtill äga rätt att avsäga sig uppdraget och befrias från sina skyldigheter i anledning av detta.

Om säljaren vidtagit erforderliga åtgärder i samband med uppdraget, men Institutet efter det att avslut träffats inte inom skälig tid erlagt likvid i anledning av uppdraget, har säljaren rätt att återkalla uppdraget och befrias från sina skyldigheter i anledning av detta.

Transaktioner med utländsk anknytning

Avsteg från ovan angivna villkor beträffande köp- respektive säljuppdrag kan förekomma vid transaktioner med utländsk anknytning.

Annullering av order och makulering av avslut m m

Institutet äger rätt att annullera kundens order eller makulera avslut som träffats för kundens räkning i den omfattning som ordern annullerats eller avslut makulerats av aktuell handelsplats. Samma rätt gäller om Institutet i annat fall finner annullering av order eller makulering av avslut vara påkallad med hänsyn till att ett uppdrag har begåtts av Institutet, marknadsmotpart eller av kunden själv eller, om kunden genom order handlat i strid med gällande lag eller annan författning eller om kunden i övrigt brutit mot god sed på värdepappersmarknaden.

Om order annullerats eller avslut makulerats, skall Institutet utan oskäligt dröjsmål informera kunden om detta. Om handelsplatsen, till följd av handelsstopp, tekniskt fel eller liknande, annullerat samtliga order som berörs kommer Institutet att informera kunden endast om Institutet inte lägger in ordern på nytt, vilket i så fall normalt sker med oförändrade villkor.

Insättningsgaranti och investerarskydd

Enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti har kunden, om denne i händelse av Institutets konkurs inte skulle få ut sina likvida medel inestående på Konto hos Institutet, rätt till särskild ersättning med sammanlagt högst 1 000 000 kr. Ersättningen betalas ut av Riksgälden, utan att särskild ansökan därom behöver göras, i allmänhet senast tre månader från konkursbeslutet.

Enligt lagen (1999:158) om investerarskydd har kunden, om denne i händelse av Institutets konkurs inte skulle få ut sina finansiella instrument hos Institutet, rätt till särskild ersättning med sammanlagt högst 250 000 kr. Nämda ersättning kan även innefatta medel som Institutet tagit emot med redovisningskyldighet. Kund som vill ha ersättning skall senast ett år från dagen för konkursbeslutet framställa sitt krav till Riksgälden, som efter prövning betalar ut ersättning.

Utlämnande av uppgift till annan, behandling av personuppgifter m m

Institutet kan, till följd av svensk/utländsk lag, svensk/utländsk myndighets föreskrift eller beslut och/eller Institutets avtal med svensk/utländsk myndighet, handelsregler eller avtal/ villkor för visst värdepapper, vara skyldigt att till annan lämna uppgift om kundens förhållanden. Det åligger kunden att på begäran av Institutet tillhandahålla den information, inkluderande skriftliga handlingar, som Institutet bedömer vara nödvändig för att fullgöra sådan skyldighet.

Institutet kommer att behandla kundens personuppgifter (såväl av kunden själv lämnade uppgifter som sådana uppgifter som kan komma att inhämtas från annat håll) i den utsträckning det krävs för fullgörande av Institutets årliga skyldigheter och Institutet får behandla kundens personuppgifter för information till kunden omregul/vilkorsändringar, värdepapper, produkter och tjänster m m med anknytning till dessa Allmänna villkor. Behandling av kundens personuppgifter kan även komma att ske hos Institutet för ändamål som avser direkt marknadsföring.

Kunden har rätt att en gång om året få veta vad som registrerats om Kunden samt att få rättelse gjord av eventuellt felaktig uppgift. Kunden skall i sådana fall vända sig till Institutet.

Reklamationer och hävning

Kunden skall påtala eventuella fel eller brister som framgår av avräkningsnota, att avräkningsnota uteblivit eller eventuella övriga fel eller brister vid uppdragets utförande, och kunden skall omgående underrätta Institutet om detta (reklamation).

Om kunden vill begära hävning av ett köp- eller säljuppdrag skall detta uttryckligen och omgående framföras till Institutet.

Om reklamation eller begäran om hävning inte lämnas omgående förlorar kunden rätten att begära ersättning, häva uppdraget eller kräva andra åtgärder från Institutets sida.

Begränsning av Institutets ansvar

Institutet är inte ansvarigt för skada som beror av svenskt eller utländskt lagbud, svensk eller utländsk myndighetsåtgärd, krigshändelse, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Förbehållet i fråga om strejk, blockad, bojkott och lockout gäller även om Institutet självt är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Skada som uppkommit i andra fall skall inte ersättas av Institutet, om det varit normalt aktsamt.

Institutet svarar inte för skada som orsakats av svensk eller utländsk handelsplats, depåförande institut, central värdepappersförvarare, clearingorganisation, eller andra som tillhandahåller motsvarande tjänster, och inte heller av uppdragstagare som Institutet med tillbörlig omsorg anlitat eller som anvisats av kunden. Detsamma gäller skada som orsakats av att ovan nämnda organisationer eller uppdragstagare blivit insolventa. Institutet svarar inte för skada som uppkommer för kunden eller annan i anledning av föregåendeinskränkning som kan komma att tillämpas mot Institutet

Uppdaterad 17 november 2016

beträffande finansiella instrument.

Institutet ansvarar dock inte för indirekt skada, om inte den indirekta skadan orsakats av Institutets grova vårdslöshet.

Föreligger hinder för Institutet, på grund av omständighet som anges i första stycket, att helt eller delvis utföra köp- eller säljuppdrag avseende finansiella instrument får åtgärd uppskjutas till dess hindret har upphört. Om Institutet till följd av sådan omständighet är förhindrat att verkställa eller ta emot betalning/ leverans, skall Institutet respektive kunden inte vara skyldiga att erlägga ränta. Vad ovan sagts gäller i den mån inte annat följer av lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Meddelanden

Meddelande som avsänts av Institutet med rekommenderat brev eller vanligt brev skall anses ha nått kunden senast femte bankdagen efter avsändandet, om brevet sänts till den adress som kunden uppgivit. Meddelande genom telefax, telex, S.W.I.F.T., Internet eller annan elektronisk kommunikation skall anses ha kommit kunden tillhanda vid avsändandet om det sänts till av kunden uppgivet nummer eller elektronisk adress. Om ett sådant meddelande når kunden på icke normal kontorstid skall meddelandet anses ha kommit mottagaren tillhanda vid början av påföljande bankdag. Meddelande från kunden till Institutet skall ställas till den adress som anges i Depåavtalet/Handelsavtalet, såvida Institutet inte begärt svar till annan adress. Meddelande från kunden skall anses ha kommit Institutet tillhanda den bankdag meddelandet kommit fram till nämnda adress.

Tillämplig lag

Tolkning och tillämpning av dessa villkor och Institutets särskilda riktlinjer för utförande av order samt sammanläggning och fördelning av order skall ske enligt svensk rätt.

Information om avgifter och ersättningar 2016-09-01

När ett anknutet ombud till Svensk Värdepappersservice AB (SVP) förmedlar produkter eller tjänster till en kund så erhåller SVP/ombudet ersättning för detta.

Ersättningen kan komma från flera inblandade parter i samma affär, t.ex. från produktbolag, försäkringsbolag och fondbolag.

Du som kund har rätt att veta hur mycket SVP/ombudet tjänar på affären som du genomför med ombudet och detta ska tydligt anges i rådgivningsdokumentationen.

För att du som kund ska veta vad intjäningen för SVP/ombudet är för de olika produkterna och tjänsterna, så har vi gjort en sammanställning nedan på de ersättningar som vi erhåller från de olika samarbetsparterna. På så sätt kan du som kund göra en jämförelse innan du beslutar om en investering.

Intressekonflikt/incitament

SVP har förhandlat fram avtal med olika produktbolag. Då vår ersättning vid förmedling av de olika bolagens liknande produkter kan variera, kan detta vara ett incitament för ombudet att sälja vissa typer av produkter och vissa bolags produkter framför andra, eftersom de tjänar mer på dessa affärer.

Ersättningen för förmedling av de olika produkterna skiljer sig åt väsentligt. De produkter som ombuden får högst ersättning för är "Strukturerade produkter"(SP) som t.ex. Aktieindexobligationer, Autocalls, Indexbevis, Warranter, Hävstångscertifikat mm.

SVP har identifierat detta som en intressekonflikt, dvs. att ombudet kan föredra att rekommendera SP istället för andra produkter (t.ex. fonder) för att erhålla högre ersättning och därför kanske inte sätta kundens intresse främst.

Hur denna intressekonflikt hanteras finns i SVP:s regelverk och kan erhållas av SVP om kund så önskar.

De generella avgifter som är kopplade till de tjänster som SVP utför för kunds räkning är följande:

Ersättning för förmedling av strukturerade produkter

De strukturerade produkter som SVP tillhandahåller ges ut av olika emittenter i samarbete med olika arrangörer och marknadsförare. SVP erhåller normalt en engångsersättning från respektive produktbolag som betalas vidare till ombudet. Denna ersättning beräknas som en procentsats av det belopp som Kunden investerat och uppgår normalt till 0,5-1% per löpår. Som exempel: Om en kund investerar 100 000 kr i en produkt på fem år utgår en engångsersättning på mellan $5 \times 0,5 \% = 2500$ kr och $5 \times 1\% = 5000$ kr till bolaget vilket för jämförbarhets skull motsvarar 500 - 1000 kr per år, variationer mellan de olika produktbolagen förekommer. Observera att hela avgiften för ersättningar tas ut vid investerings-tillfället och avgiften återbetalas inte vid förtida avyttring eller förfall.

För den typ av strukturerade produkter som vanligtvis kallas för hävstångscertifikat är oftast det investerade beloppet betydligt lägre än nominellt belopp (det avkastningsgrundade beloppet). Of-

tast är det investerade beloppet mellan 15-30% av det nominella. SVP erhåller vanligtvis ersättning på 0,5-1% per löpår och som beräknas som en procentsats av det nominella beloppet som sedan betalas vidare till ombudet. Som exempel: Om en kund investerar 100 000 kr i nominellt belopp där investerat belopp är 20 000kr, i en produkt på tre år, utgår en engångsersättning på mellan $3 \times 0,5 \% = 1500$ kr och $3 \times 1,25 \% = 3750$ kr till SVP. I förhållande till kundens investering blir denna ersättning högre då ersättningen baseras på nominellt värde. I exemplet ovan blir ersättningen mellan 8 % och 18 % på investerat värde.

Ersättning för förmedling av fonder

De fonder som SVP tillhandahåller köps och säljs via ett depåinstitut. Svensk Värdepappersservice erhåller i regel ersättning i förmedlingen av fonder i form av löpande ersättning. Den beräknas som en del av fondens förvaltningsavgift och är normalt i storleksordningen 25-50% av fondens förvaltningsavgift per år. Om en kund är investerad med 100 000 kr i en fond med förvaltningsavgift på 2 % per år erhåller SVP normalt en ersättning på mellan $25 \% \times 2 \% = 500$ kr och $50 \% \times 2 \% = 1000$ kr per år som betalas vidare till ombudet.

Ersättning för diskretionära förvaltningstjänster

I de fall Svensk Värdepappersservice tillhandahåller diskretionär portföljförvaltning uttas en förvaltningsavgift genom uttag ur depån. Olika avgifter och avgiftsstrukturer tillämpas för olika tjänster och beroende på försäkringsbolag och depåinstitut. Varje kund ingår ett individuellt avtal om förvaltning där tillämpliga avgifter för tjänsten framgår.

Ersättning för rådgiven depå

Ersättningar från depåinstitut

Från depåinstitut kan Svensk Värdepappersservice erhålla 0- 0,22 % per transaktion i börshandlade produkter.

Som kund kan du alltid innan du fattar investeringsbeslut kontakta SVP eller det anknutna ombudet för närmare information om de ersättningar som SVP erhåller.

Prislista

Tjänst	Avgift
Courtage vid köp och försäljning av värdepapper och fonder	Avgifter enligt respektive depåinstitut och försäkringsbolags prislistor, vanligtvis 2% av nominellt belopp.
Depå- och Försäkringsavgift	Avgifter enligt respektive depåinstitut och försäkringsbolags prislistor.
Rådgivningsarvode	Avgifter enligt respektive depåinstitut

Jämförelse av SVP:s intjäning för olika produkter och produktbolag**Strukturerade produkter förutom Hävsångscertifikat och Warranter**

Produktbolag	Courtage	Ersättning per löpår	Extra-ersättning	Anmärkning Om produkten ligger i någon av produktbolagens depåer	Ersättning för en 5-årig produkt inkl. 2 % i courtage med nominellt belopp 100 000 kr utbetalas upp front.	I Nordnet Depå		
Strukturinvest	Anges på Teckningsanmälan vanligen 2 % av nominellt belopp.	0,50%	0,25% engångs		4 750 kr	4 000 kr		
Erik Penser	Tillfaller ombudet helt	0,50%	0,07 % / löpår	i Penser depå	4 850 kr	3 750 kr		
				Penserprodukt i annan depå	4 500 kr			
Carnegie				0,40%	0	Variationer kan förekomma, fråga din rådgivare	4 000 kr	går ej
Mangold				0,50%	0		4 500 kr	3 750 kr
Sip Nordic				0,50%	0		4 500 kr	3 750 kr
Skandia				0,40%	0		4 000 kr	3 750 kr
Garantum				0,40%	0	Variationer kan förekomma, fråga din rådgivare	4 000 kr	3 750 kr

Hävstångscertifikat och Warranter och liknande högriskprodukter.

I dessa produkter så är rådgivarens procentuella intjäning mot investerat kapital betydligt högre eftersom kund investerar ett lägre belopp än vad nominellt värde är, och avgifterna beräknas på det nominella beloppet.

Produktbolag	Courtage	Ers/löpår	Extra ersättning	Anmärkning	Nominellt 100 000 kr men investerat 21 500 kr	I Nordnet Depå
Strukturinvest	2% på nominellt	0,50%	0,25% engångs	investering kund 21 500kr	4 750 kr	4 000 kr
Garantum	2% på nominellt	0,40%	0	Variationer kan förekomma, fråga din rådgivare	4 000 kr	3 750 kr

Fonder så kallad kick-back

Produktbolag	Andel som ombudet får av det som depåinstitutet erhåller av fonplattformen		Jämförelse vid 100 000 kr investering, ombudet erhåller per år:	Ersättning för 5 år
Strukturinvest	80%	Exempel: depåinstitutet erhåller vanligen 50 % av fondens förvaltningsavgift, om avgiften är 2 % så erhåller depåins. 1%, antag att det investeras 100 000 kr.	800 kr	4 000 kr
Penser	70%		700 kr	3 500 kr
Carnegie	65%		650 kr	3 250 kr
Garantum	70%		700 kr	3 500 kr
Nordnet	70%		700 kr	3 500 kr

Specialavtal för Granit fonder i Strukturinvest depå

			Jämförelse vid 100 000 kr investering, ombudet erhåller per år:	Ersättning för 5 år
Basfonden	1,25%		1 250 kr	6 250 kr
Sverige 130/30	0,65%		650 kr	3 250 kr
Småbolag	0,85%		850 kr	4 250 kr
Kina 130/30	0,75%		750 kr	3 750 kr
Global 85	1%		1 000 kr	5 000 kr
Trend 100	1,25%		1 250 kr	6 250 kr
Trend 50	1%		1 000 kr	5 000 kr

Information om Bolaget

Information om Svensk Värdepappersservice i Stockholm AB (Bolaget) samt dess Anknutna Ombud (Ombudet).

Bolaget

Bolaget står under Finansinspektionens tillsyn och har tillstånd att bedriva värdepappersrörelse.

Tillståndet omfattar följande verksamheter:

- Mottagande och vidarebefordran av finansiella instrument
- Utförande av order avseende finansiella instrument på kunders uppdrag
- Investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument
- Diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument
- Råd till företag samt utföra tjänster vid fusion & företagsuppköp

Bolagets affärsidé är att knyta till sig ett antal anknutna ombud.

Anknutna ombud

Enligt lagen (2000:7:528) om värdepappersmarknaden kan ett värdepappersbolag teckna avtal med juridiska eller fysiska personer om att agera som anknutna ombud till ett värdepappersbolag. Ombudet blir då registrerat som anknutet ombud hos Bolagsverket.

Ombudet får då marknadsföra investeringstjänster, ta emot eller vidarebefordra order avseende investeringstjänster eller finansiella instrument samt tillhandahålla investeringsrådgivning avseende investeringstjänster och finansiella instrument som bolaget godkännt, såsom företrädare för Bolaget.

Intressekonflikter

Samtliga ombud till Bolaget är delägare i Bolaget. Bolaget är delägare i Strukturinvest Fondkommission AB. Om Strukturinvest beslutar om en aktieutdelning fördelas det till ombuden i proportion till hur ombuden förmedlat produkter utgivna av Strukturinvest.

Denna och andra identifierade intressekonflikter går att läsa mer om i dokumentet ”Sammanfattning av intressekonflikter”, som finns tillgängligt på vår hemsida.

Kategorisering av kund

Bolaget kategoriserar alla kunder som ”icke professionella”. Om kunden vill byta kategori till professionell eller jämbördig motpart kontaktas Bolaget.

Klagomål

Om du som kund är missnöjd med någon av Bolagets tjänster, ska synpunkter delges Bolaget. Kunden bör först kontakta den person eller enhet inom Bolaget som tillhandahållit tjänsten. Om kunden inte skulle vara nöjd med svar som erhålls, kan kunden kontakta Klagomålsansvarig inom Bolaget och framföra sitt klagomål mot Bolaget eller dess ombud avseende värdepappersverksamheten. Detta ska göras till Bolagets klagomålsansvarig på klagomalsansvarig@svenskvpsservice.se

Du som konsument kan även få hjälp hos Konsumenternas Bankbyrå eller hos din kommunala konsumentrådgivning. Om en tvist uppstår mellan dig och Bolaget ska denna prövas av allmän domstol.

Försäkring

Bolaget har en ansvarsförsäkring hos IF för ren förmögenhetsskada som även täcker ombuden vid värdepappersaffärer som förmedlas via Bolaget. Försäkringsbeloppet är 5 Mkr per skada, dock max 10 Mkr per försäkringsår.

Språk

Det språk som tillämpas i all kommunikation gentemot kunder är svenska och all kommunikation sker via mejl, telefon eller brev.

Personuppgifter

Bolaget kommer att behandla dina personuppgifter i enlighet med personuppgiftslagen (1998:204). Syftet med behandlingen är fullgörandet av Bolagets åtagande mot dig som kund. Uppgifterna kan komma att behandlas av andra bolag för att vi ska kunna utföra kunduppdraget. Enligt lagen har du som kund rätt att skriftligen en gång per år begära uppgift om vad vi registrerat om dig. Du har givetvis rätt att begära rättelse av uppgifterna.

Kontaktuppgifter

Svensk Värdepappersservice i Stockholm AB
Grev Turegatan 14 4tr 114 46 Stockholm
Tel. 08-12 13 29 20
Hemsida: www.svenskvpsservice.se
Mail: info@svenskvpsservice.se

Adresser till berörda myndigheter

Finansinspektionen, Box 7821 103 97 Stockholm, tel. 08-787 80 00
Bolagsverket, 851 81 Sundsvall, tel. 060-18 40 00